

Het Beginsel

Contactblad voor leden van de SGP
in de provincie Utrecht

2|'24

Utrecht en de Europese Unie

De toekomst is Utrecht,
en niet 'the future is Europe'.

6 | Statenvoorstel Europastrategie

8 | Stem christelijk, rem Europa

10 | Utrechtse kandidaten Europees Parlement

SGP

Dit blad is een uitgave van de provinciale afdeling van de SGP in de provincie Utrecht en verschijnt vier keer per jaar.

Oplage: 3100 ex.
Vormgeving, druk en verzending:
AMV + Buijten & Schipperheijn grafimedia
www.drukkerij-AMV.nl

Redactie

Bertrick van den Dikkenberg
Kees Vermaat
Hanna van Garderen
Jan-Hendrik van der Linden
Wim Verweij

Lezersadministratie

Adreswijzigingen, aanmeldingen en opzeggingen:
Partijbureau SGP, Dinkel 7,
3068 HB Rotterdam
Website <https://sgp.nl/>
contact - Administratie

Provinciale Afdeling

Secretaris

Frans Hazeleger, Nijverheidsweg 25
3931 CW Woudenberg
mobiel: 06 83 34 63 24
e-mail: secretaris@utrecht.sgp.nl

Penningmeester

Piet Slootweg, Zeist
tel.: (030) 69 57 462
e-mail: pslootweg@kliksafe.nl

Giften

IBAN: NL77 RABO 0301 2887 20
t.n.v. SGP PROV. AFD. UTRECHT

Statenfractie

Kantoor

Archimedeslaan 6
3584 BA Utrecht
Telefonisch contact via fractiemedewerker
e-mail: sgp@provincie-utrecht.nl
website: utrecht.sgp.nl
Facebook: SGP Utrecht
Instagram: [sgp_utrecht](https://www.instagram.com/sgp_utrecht)
Twitter: SGP provincie Utrecht

Fractievoorzitter

Bertrick van den Dikkenberg
mobiel: 06 16 95 84 17
e-mail: bertrick.van.den.dikkenberg@provincie-utrecht.nl

Fractie- en beleidsmedewerker

Jan-Hendrik van der Linden
e-mail: sgp@provincie-utrecht.nl
mobiel: 06 45 45 50 60

Reacties en suggesties zijn van harte welkom op bovenstaand e-mailadres!
Een advertentie plaatsen? Neem contact op!

Fotoverantwoording

• Cover, P2, P3, P5, P11, P12; AdobeStock
• P14, P10 (Henk van der Wind); Sophotos
• Overig?

Doe Mij open!

Ik sliep, maar mijn hart waakte; de stem mijns Liefsten, Die klopte, was: Doe Mij open, Mijn zuster, Mijn vriendin, Mijn duive, Mijn volmaakte! Want Mijn hoofd is vervuld met dauw, Mijn haarlokken met nachtdruppen.
(Hooglied 5:2).

Ziet daar de allerkrachtigste aansporing voor de slaperige bruid gemengd met Liefdevlammen, die haar in een gloed moeten zetten van uitgelokte ijver, en allergewilligste gereedheid om voor haar Liefsten open te doen. Een aansporing die hier voorkomt als een afbeelding van Jezus gewone weg in de genade van Zijn kerk. 't Is waar, Hij kan aan allen, die uiterlijk in Zijn kerk zijn, de naam niet geven van Zijn zuster, Zijn vriendin, Zijn duive, Zijn volmaakte; dat is maar eigenlijk de naam van zijn reeds begenadigde gunstgenoten.

Evenwel die aansporing doe Mij open is ook een opwekking daar hij algemeen voorkomt aan allen die onder de bediening van het evangelie der genade leven. Ja, ja, ook die nog onbekeerd zijn, die nog in een volslagen natuurslaap liggen roept Hij toe: Doe Mij open! Ik mag zeggen dat dit het grote einde is van het ganse evangelie; mensen zonder onderscheid te verplichten om voor Jezus open te doen, om de poorten en deuren van ons hart voor Jezus open te zetten opdat de Koning der Ere inga. Daartoe zijn alle beminlijke trekken geschikt waarmee de Heere Jezus in het evangelie in de kennis en het geloof ingeprent wordt. Daartoe strekken al die ernstige verplichtingen die daarin gedaan worden om Jezus door geloof ingang te gunnen in het hart. Daartoe dienen al die uitlokkende beloften, al die waarschuwendende bedreigingen, daar die verplichtingen als beweegmiddelen door worden aangedrongen. Daartoe roept de lankmoedigheid en verdraagzaamheid van God die Hij over zondaren in haar nog zo veel tijd en vele middelen te geven betoont. Dat is het dat Hij door de uiterlijke roeping en prediking van het evangelie des Koninkrijks allen in het oog heeft. Daar toe komt Hij ook in het bijzonder in dat evangelie zo voor haar staan, en laat Zich voor haar ogen zo afschilderen, met die dauw op zijn hoofd, met die nachtdruppen in Zijn haarlokken, van al de nederige versmaadheden en smarten van het lijden die op Hem zijn gekomen. Waarheen

zijn al die dingen anders geschikt en wat is er anders dan voor iedereen die stem in: Doe mij open, laat Mij bij u ingang hebben, geef Mij uw hart, dat Ik er in kom en woning make? (...)

Het is dan van de uiterste noodzakelijkheid zo gij anders belang neemt in uw eeuwige behoudenis en niet met opzet naar het verderf wilt. Gij moet voor Jezus opendoen, of gij kunt niet de hemel in. Zo gij dan ook aan die stem van de Zoon, Doe Mij open, ongehoorzaam zijt, gij zult het leven niet zien maar de toorn Gods blijft op u. (Joh. 3:36).

Het dralen is zo gevaarlijk. Het is nu de tijd nog dat Jezus aan uw deur is. Laat u Hem langer wachten, misschien zal Hij zich in ongenade van u onttrekken. Misschien komt er in deze nacht nog een stem, Gij dwaas! In deze nacht zal men uw ziel van u afeisen (Luk 12:20).

Uit: A. Hellenbroek, *Het Hooglied van Salomo*, pagina's 1482-1485, Reinier van Doesburg, 1720

Verkiezingen voor de deur!

Dit nummer van Het Beginsel staat in het teken van de verkiezingen voor het Europees Parlement. Voor velen staat dat op afstand.

Wim Verweij

Maar in Europa wordt wel heel veel over ons beslist. De strijd der geesten speelt ook daar volop. Daarom is het belangrijk dat het SGP-geluid ook in het Europees Parlement blijft klinken. Het gaat er menselijkerwijs gesproken om spannen. Versta daarom uw verantwoordelijkheid en moedig ook

anderen aan! En toon zo mogelijk uw belangstelling bij de campagneactiviteiten waarover u ook elders in dit nummer leest. In de week van de verkiezingen willen we in een bidstond het Woord van de Heere overdenken en Hem om zijn zegen smeken.

U bent op D.V. dinsdag 4 juni van harte welkom in de hervormde kerk van Montfoort. Spreker zijn ds. A. van Duijn uit Wijk (HHK) en ds. J.C. Pronk uit Ameide (CGK). De aanvang is om 19.30 uur.

Winnaar!

De winnaar van de puzzel uit Het Beginsel over energie (nr. 1-2024) is geworden...

...Aart en Krijnie van Selm uit Utrecht. Van harte gefeliciteerd! Krijnie wist het juiste antwoord te vinden, namelijk: 'Hollandsche Rading'. We gingen bij de winnaars langs met taart.

Wilt u of wil jij ook een taart winnen? Stuur het antwoord van de puzzel op pagina 15 uiterlijk 5 juli naar sgp.utrecht@gmail.com. Wie weet komen we binnenkort bij u of jou langs met taart.

Kies het blijvende geluid

Voor u ligt een Europanummer van het Beginsel. Wat is het goed om als SGP samen op te kunnen trekken op verschillende niveaus. We komen graag bij gemeenteraden, onlangs heb ik u geschetst hoe we periodiek afstemming hebben met het landelijke niveau. Maar ook vanuit Europa hebben we dikwijls bijdragen gehad op provinciale avonden en tijdens de Tour de Boer. We kunnen wel zeggen dat het netwerk van de partij goed functioneert. Om dan meteen maar met de deur in huis te vallen het volgende verzoek: Stem 6 juni christelijk, rem Europa!

Bertrick van den Dikkenberg

Stem Bert-Jan zodat hij ook in het Europese Parlement politiek kan blijven bedrijven, gebaseerd op Gods Woord en haaks op de vreselijke anti-Bijbelse moraal die er heerst.

Onlangs hebben we de Eu-strategie in de Provinciale Staten besproken. Wat ons betreft blijft het een terughoudende houding vanuit de Provincie. Waar Volt verzuchtte in de bijdrage "wat zou Nederland toch geweest zijn zonder Europese Unie" mogen we wel dankbaar zijn voor de Nederlandse vrijheid. Onlangs zongen we nog voor Koning Willem Alexander op de aubade:

*Wij leven vrij, wij leven blij
Op Neêrlands dierb'ren grond
Ontworsteld aan de slavernij
Zijn wij door eendracht groot en vrij
Hier duldt de grond geen dwinglandij
Waar eeuwen vrijheid stond*

Wat een dieptepunt dan dat het opnieuw nodig was voor GroenLinks om zich te profileren tegen eenheid en voor verdeeldheid. 50PLUS diende afgelopen statenvergadering een goed statement in tegen antisemitisme en andere soorten racisme en discriminatie. GroenLinks

en Partij voor de Dieren wilden hieraan niet meewerken en stelden zelf een slap statement op waarin moslimhaat, antisemitisme, haat tegen transgenders en dergelijke gelijkgesteld werden. Dit terwijl we de enorme uitwassen van het antisemitisme zien in onze samenleving. Gelukkig haalde het statement van 50PLUS een ruime meerderheid. Wat verdrietig dat het volksvertegenwoordigers niet meer lukt tegenwoordig om gezamenlijk dergelijke uitwassen te veroordelen. Hoe kunnen we dit dan verwachten van al onze inwoners met ieder een eigen culturele achtergrond. Het was wat dat betreft een droevige avond waarin het grote contrast zichtbaar werd tussen vanuit maatschappelijke verantwoordelijkheid het goede zoeken voor de provincie als geheel versus het eigen gelijk. 'Door eendracht groot en vrij' is dan ver weg. Deze verdeeldheid is dan ook niet zonder gevolgen.

In toenemende mate liggen dergelijke maatschappelijke thema's ook op de tafel van de provinciale politiek. Zo hadden we het laatst nog over de rol van de provincie in de vrouwenemancipatie naar aanleiding van de Bakhuis Woltersprijs. Een prijs die de provincie uitreikt aan vrouwen die zich inzetten voor de emancipatie van vrouwen in de samenleving. Tijdens het debat daarover werd nota bene het beëindigen van relaties door vrouwen toegejuicht. Ook hierin ver weg van het Bijbelse beeld van een levenslange relatie tussen één man en één vrouw.

Het is daarin van blijvend belang de Bijbel te openen in de vergaderzaal. Het mag nog, we mogen nog steeds politiek bedrijven gebaseerd op de Bijbel, nog steeds Het Woord openen in bijdragen wanneer het kan. Kan het dan vaak? Kan het altijd? Nee, maar van tijd tot tijd kan het wel! En juist daarom is het ook in de Europese zaal van blijvend belang dat Gods Woord blijft klinken in de SGP-bijdragen. Wie weet, God mocht het gebruiken om fracties, regeringsleiders en bestuurders uit de Europese Commissie te wijzen op zonde en genade, dood en leven, wet en evangelie.

Stem voor dit blijvende geluid.

De vijfde bestuurslaag in Nederland!?

Nederland kent 4 bestuurslagen: de gemeente, het waterschap, de provincie en het rijk. Tegenwoordig kunnen we ook wel spreken van een vijfde bestuurslaag, namelijk de Europese Unie. Maar wat heeft de Utrecht en met u te maken? Meer dan u denkt. Ongeveer 70 procent van de Nederlandse wetgeving komt vanuit de EU. Veel van deze wetgeving heeft direct en indirect invloed op het beleid van de provincie Utrecht.

Jan-Hendrik van der Linden

Raakvlakken Europees beleid met Utrecht

De afspraken en wetgeving die op Europees niveau wordt gemaakt, hebben veel invloed op ons leven en ook op het beleid van de provincie Utrecht. Op Europees niveau zijn bijvoorbeeld afspraken gemaakt over de energietransitie. Deze afspraken moeten dan in Utrecht worden uitgevoerd. In het vorige nummer heeft u kunnen lezen welke rol de provincie heeft in deze realisatie. Met name de samenwerking en afspraken op het gebied van (elektriciteit) infrastructuur zijn belangrijk en soms zelfs bepalend voor de

richting. Voor Utrecht is dit echter minder richtinggevend, omdat onze provincie niet met haar grondgebied aan andere Europese lidstaten grenst.

Ook op andere onderwerpen heeft de EU grote invloed. De subsidies en toekomst van de landbouw vinden voor een deel hun oorsprong op Europees niveau. En ook de huidige stikstofcrisis heeft haar wortels in Brussel liggen. Doordat de regels voor de Nederlandse gebieden Europees zijn afgesproken, zijn deze moeilijk te wijzigen. Dit heeft vandaag de dag nog steeds grote gevolgen voor bijvoorbeeld onze landbouw en de uitbreiding van ons wegennet. Daarnaast richt de Europese Unie zich de laatste tijd steeds meer op minder vliegen, met name op korte afstandsvluchten. Een alternatief hiervoor is de trein. Utrecht heeft het grootste treinstation van Nederland en speelt daarom een cruciale rol in de ontsluiting van Nederland naar de rest van Europa. Dit heeft directe gevolgen voor het beleid van de provincie Utrecht. De provincie is verantwoordelijk voor het regionale openbaar vervoer. Als het treinstation in Utrecht internationaal belangrijker wordt, heeft de provincie een grotere taak om het station te ontsluiten naar omliggende steden en dorpen.

De Utrechtse vertegenwoordiging in Brussel

Zoals u kunt lezen, hebben veel beleidsterreinen in de provincie direct of indirect met de Europese Unie te maken. Daarom

hebben Nederlandse provincies gezamenlijk een eigen vertegenwoordiging in Brussel. Op deze manier kunnen zij opkomen voor het provinciale belang op Europees niveau. Daarnaast kan er door de grensprovincies makkelijker contact worden gelegd met provinciebesturen van buurlanden.

De gezamenlijke vertegenwoordiging van provincies loopt via het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP). Elk provinciebestuur levert een Gedeputeerde, die zitting neemt in het bestuur van het Huis van de Nederlandse Provincies. In de provincie Utrecht is dat CDA-gedeputeerde Mirjam Sterk. Zij is verantwoordelijk voor de Utrechtse vertegenwoordiging in Brussel. Provinciale Staten krijgen via de Utrechtse Europastrategie de mogelijkheid om deze vertegenwoordiging bij te sturen.

De SGP is kritisch op deze beïnvloeding vanuit de EU. Nederland is een dichtbevolkt gebied met een vruchtbare rivierdelta. Dit is niet te vergelijken met veel andere gebieden in Europa. Daarom is ook op het gebied van beleid en regels maatwerk belangrijk. De SGP denkt dat dit in veel gevallen beter op nationaal niveau besloten kan worden. In dit nummer leest u meer over de invloed van de Europese Unie op het beleid dat de provincie Utrecht voert en hoe de SGP tegen deze Europese samenwerking aankijkt.

Europastrategie provincie Utrecht

Afgelopen Statenperiode stond het statenvoorstel 'Strategie voor Europese samenwerking en belangenbehartiging 2024-2034' op de agenda. Dit gaat over hoe de provincie Utrecht zich de komende tien jaar opstelt als het gaat om Europese samenwerking en de behartiging van de provinciale belangen.

Provinciale Staten heeft de Europastrategie met een ruime meerderheid aangenomen.

Hanna van Garderen

De SGP is kritisch op de Europese Unie. Zeker met de huidige vormgeving van de EU en de ontwikkeling naar een waarde-unie, is autonomie van ons land blijvend waardevol. Wat de SGP betreft, moet bij Europese samenwerking de vraag zijn hoe de belangen van provincie Utrecht en onze inwoners het beste worden gediend. De provincie gebruikt verschillende middelen bij Europese samenwerking, zoals het Huis Nederlandse Provincies (HNP), Europees Comité van de Regio's en Cluster Europa.

Naast de strategie over Europese samenwerking, stond de uitvoeringsagenda 2023-2024 op de agenda. Hierin worden plannen en aandachtspunten voor verschillende vraagstukken beschreven. Denk aan 'Energietransitie', 'Digitalisering' en 'Plattelandsontwikkeling'. Maar waar is de aandacht voor de landbouw in de uitvoeringsagenda?

Europees Comité van de Regio's:

Adviseert de commissie, het parlement en de raad van de EU over wetgeving die impact heeft op decentrale overheden. In dit Comité zitten vertegenwoordigers van lokale en regionale overheden.

Huis Nederlandse Provincies:

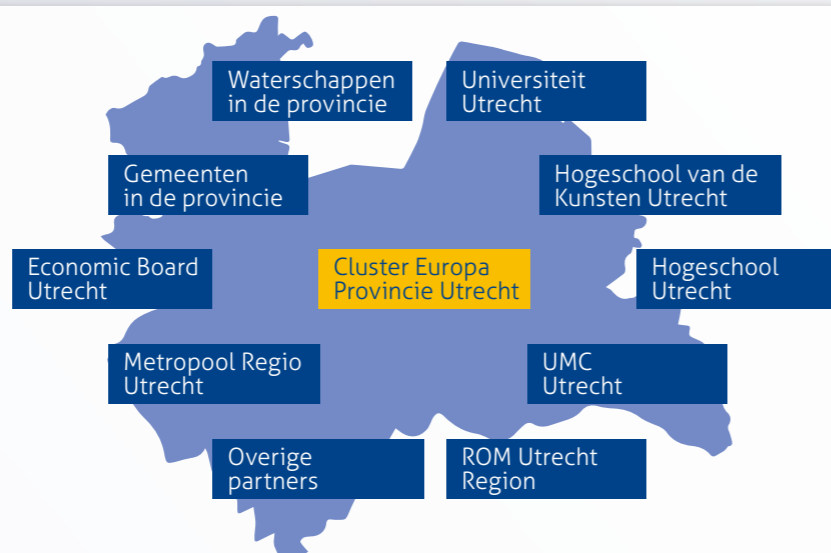
De twaalf Nederlandse provincies en het Interprovinciaal Overleg (IPO) stichtten in 2000 het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) in Brussel. Het HNP vervult als vooruitgeschoven post een signalerende functie en is een platform voor de gezamenlijke belangenbehartiging van de provincies en het IPO in Brussel.

Cluster Europa:

Dit cluster is nog in de opstartfase. Het doel is om in fase 4 een orgaan te zijn, waarin verschillende partners samenwerken. Het idee is dat het cluster de brug vormt tussen de Europese instellingen en de provincie Utrecht.

Technische vragen

Vóór de commissievergadering stelden we een aantal technische vragen. Zo wilden we weten op basis waarvan de betrokken partners bij 'Cluster Europa' zijn samengesteld en wie de betrokken partners heeft samengesteld. Dit Cluster zou namelijk ook go-/no-go adviezen moeten gaan geven bij de aanvraag van EU-financiering. Het 'Cluster Europa' is niet gekozen door de burgers. Het is dus belangrijk dat Provinciale Staten goed zicht heeft op wat er in het Cluster gebeurt.

Provinciale Staten bepaalt immers uiteindelijk het beleid van de provincie.

Ook vroegen we of PS vooraf input kan leveren aan de Gedeputeerde die namens Utrecht zitting heeft in het HNP. Het is belangrijk dat de Gedeputeerde onze visie en input meeneemt naar het overleg. Verder vroeg onze fractie hoe instrumenten voor de belangenbehartiging, zoals deelname aan publieke raadgevingsprocessen van de Europese Commissie, optimaal benut gaan worden. Er zijn veel verschillende manieren om de Utrechtse belangen te behartigen. Deze middelen moeten wel gebruikt worden!

Uit ons verkiezingsprogramma:

- "Samenwerking op Europees niveau is alleen wenselijk als het belang van de provincie hiermee direct is gediend."
- "Europese fondsen moeten optimaal worden benut (Brexid Adjustment Reserve, Plattelandsontwikkeling GLB)."
- "Er moet op nationaal en Europees niveau bezinning komen op een goede voedselstrategie voor de komende tientallen jaren."
- "De SGP vindt dat de provincie Utrecht een actieve bijdrage moet leveren in dit Europees Comité van de Regio's."

De toekomst is Utrecht en niet 'the future is Europe'

10 april vergaderden we over de Europastrategie 2024-2034 van provincie Utrecht. De SGP vindt: de toekomst is Utrecht en niet: 'the future is Europe'. Lees hier de bijdrage van ons Statenlid Bertrick van den Dikkenberg in de commissievergadering van Bestuur, Economie en Middelen (BEM).

Voorzitter,

Vandaag op de agenda de Europastrategie en komende Statenvergadering is het aan PS om deze strategie al dan niet vast te stellen. Ik zag dat het rapport een beetje van kleur verschoten was in blauw en geel. Maar het is natuurlijk een rood-witte Utrechtse strategie!

"Een Europabewuste organisatie is prima, als het bewustzijn inhoudt dat we ons bewust zijn van hoe we zoveel mogelijk uit de Europese samenwerking kunnen halen."

In de stukken lezen we steeds dat het 'Europabewustzijn' vergroot moet worden. Dit lijkt hét doel van de voorliggende Europastrategie. Een Europabewuste organisatie is prima, als het bewustzijn inhoudt dat we ons bewust zijn van hoe we zoveel mogelijk uit de Europese samenwerking kunnen halen. Samenwerking op Europees niveau is alleen wenselijk als het belang van de provincie hiermee direct is gediend, en al helemaal niet bedoeld om de EU als 4e overheidstaak te piloteren. Wat de SGP betreft, zou de fundamentele vraag voor de

Bestuur Huis Nederlandse Provincies met Mirjam Sterk namens G.S. Utrecht (6^e persoon van links)

Europastrategie van de provincie moeten zijn: hoe kunnen we de EU zoveel mogelijk inzetten om onze provinciale doelen te bereiken? Die middelen moeten we zoveel mogelijk uitputten en daar is inderdaad best wat personele bezetting voor nodig. Ik zou zeggen: regel dat.

Cluster Europa

Het cluster Europa heeft dus een behoorlijk grote invloed en acteert op belangrijke gebieden. De SGP vindt het ingewikkeld dat we als PS dan zo weinig zicht hebben op wat 'cluster Europa' precies doet. We stelden hier al verschillende technische vragen over, waar we geen duidelijk antwoord op hebben gehad. Nog steeds is onduidelijk wie het cluster Europa heeft samengesteld en op basis waarvan dat nou precies is gebeurd. Het enige wat in de beantwoording daarover naar voren kwam, is dat het overzicht van betrokken partners non-limitatief en indicatief is en dat ze altijd op zoek zijn naar nieuwe samenwerkingspartners. Het lijkt hier op de instelling van een soort EBU waar we het juist hinderlijk vonden dat we zo ver op afstand stonden. Laat PS het invloedrijke, overkoepelende sparringsorgaan zijn dat de provincie blijkbaar zo nodig heeft.

Huis Nederlandse Provincies

Namens onze provincie neemt de Gedeputeerde zitting in Huis Nederlandse Provincies. 1x per jaar de inbreng daar bespreken is niet vaak, als we bedenken hoeveel er door de EU bepaald wordt.

Daarom wil ik de Gedeputeerde oproepen om in alle geluiden binnen PS en alle besluitvorming, te zoeken naar punten die zij in haar volgende sessie van het HNP kan meenemen.

Landbouw en Europese voedselstrategie

Voorzitter, ik mis een echte landbouwparagraaf. Nota bene staat er in het stuk dat de Europese Commissie het landelijk gebied heeft achtergesteld. En dan heet het hoofdstuk plattelandsontwikkeling. Wat impliceert deze naam? Woorden doen er toe! Maak werk van een Europese voedselstrategie! Verwoestijning in Spanje en Frankrijk zal leiden tot een verschuivende vraag. In een natte delta kunnen we daar een rol in spelen.

Uitvoeringsagenda 2023-2024

Wat betreft de Uitvoeringsagenda 2023-2024 zouden we willen zeggen: 'de toekomst is Utrecht' en niet: 'the future is Europe'. We hebben een prachtige provincie met kansen op veel verschillende gebieden. De SGP ziet graag dat onze burgers zich verbonden voelen met hun eigen regio, stad of dorp in plaats van dat zij zoveel mogelijk 'Europees gevoel' hebben. Dank u wel.

QR-code naar het Utrechtse volkslied. 'Langs de Vecht en d'oude Rijnstroom'

Stem christelijk, rem Europa

Op D.V. donderdag 6 juni mag u weer naar de stembus. Deze keer voor het Europees Parlement. Tijd om nader kennis te maken met onze SGP-Europarlementariër en lijsttrekker Bert-Jan Ruissen, die Utrecht goed kent door zijn vele werkbezoeken en ledenavonden van Utrechtse afdelingen, zoals de 'Tour de Boer' van 2022.

Kees Bos

"Stem christelijk, rem Europa": dat is kernachtig de inzet van de SGP in het Europees Parlement. De partij is daarmee vrij uniek in het Europees Parlement, vertelt Bert-Jan Ruissen, SGP-lijsttrekker en Europarlementslid sinds 2019.

"Europa moet haar christelijke wortels weer waarderen. De christelijke waarden, zoals opkomen voor ongebooren leven, klinken veel te weinig in Brussel. In een debat over abortus zie je steeds een hele rij politici die betogen dat abortus zelfs een mensen-

recht zou moeten worden. En dan ben ik vaak de enige die daar tegenin gaat. Om op te komen voor het kleine mensje in de moederschoot. Het SGP-betoog is dus hard nodig."

Ruissen voegt er nog een voorbeeld aan toe: "Denk ook aan de vervolgte kerk. Wereldwijd worden 365 miljoen christenen vervolgd wegens hun geloof. Of het nu in communistisch China of Noord-Korea is, of in islamitische landen als Iran en Pakistan. Europa maakt zich helaas drukker over het recht op abortus dan op het recht op vrijheid van geloof", constateert Ruissen. "Daar doen we als SGP wat aan."

In Brussel kreeg de SGP, samen met andere partijen, gedaan dat de EU een speciale gezant benoemde voor geloofsvervolgden. Die hamert nu bij landen als Nigeria en Pakistan op de rechten van christenen en andere minderheden.

Israël

Zo komt de SGP als een van de weinige partijen ook op voor Israël. "De Europese Commissie kijkt nu veel te eenzijdig naar het Israëlisch-Palestijnse conflict: Alles wat

Palestijnen doen is goed, alles wat Israël doet vinden ze slecht. Dat moet echt anders."

De SGP verzet zich fel tegen de EU-miljoenen voor Palestijnse schoolboeken vol Jodenhaat. Want met zulk fout lesmateriaal komt er nooit vrede. Meermalen heeft Ruissen voorstellen ingediend om die omstreden subsidie te bevriezen, maar de huidige meerderheid stak daar steeds een stokje voor. Ruissen: "We hebben goede hoop dat er na de verkiezingen een andere wind gaat waaien in het Europees Parlement. Onze voorstellen vallen dan waarschijnlijk wel in vruchtbare bodem. Als SGP hopen en bidden we dat we herkozen worden om daar werk van te kunnen maken."

Landbouw

Bert-Jan Ruissen stemt in het Europees Parlement over de vele voorstellen van de Europese Commissie. Het zijn besluiten die ook Nederland raken als één van de 27 EU-landen. De inzet van de SGP is om Europa af te remmen. Wat bedoelt de partij daarmee? "Brussel wil alsmaar meer bevoegdheden, meer budget, meer bemoeienis. Maar onze burgers en bedrijven zijn daar niet altijd mee gediend", zegt Ruissen. "Wij zien wel de meerwaarde in van Europese samenwerking op terreinen als handel, defensie en migratie. Maar de EU mag geen superstaat worden. Laten we alleen Europees samen doen wat samen moet."

Ruissen ziet dat te veel EU-regels zijn bedacht vanachter het Brusselse bureau. Zonder goed te kijken naar de praktische gevolgen voor de boeren, vissers en andere ondernemers. De Brusselse bureaucratie beknecht menig bedrijf, merkte Ruissen ook bij zijn werkbezoeken aan Utrechtse ondernemers.

"Dat moet echt anders. Een boer moet boer kunnen zijn en een visser gewoon visser. Wat de SGP betreft, gaan onwerkbaar visserij-regels, zoals het pulsverbod en de aanlandplicht van tafel. Ik heb me sterk gemaakt om het landbouwbeleid te versoepelen, dus ik verzet me tegen bijvoorbeeld

STEM
CHRISTELIJK
REM
EUROPA

SGP

Snelle treinen

Wat zijn nu de speerpunten uit het nieuwe verkiezingsprogramma? Ruissen pakt het oranje boekwerkje van dik 90 pagina's erbij. Onder de titel "terug naar de kern" staan vele doelen beschreven om het EU-bestuur christelijker en bescheidener te maken.

"Denk aan investeringen in snelle treinverbindingen als alternatief voor korte vluchten. Utrecht kan een spil zijn in dat netwerk", zo geeft hij een voorbeeld. "We pleiten ook voor energiebesparing en kernenergie, als stabiele energiebron in plaats van de onrendabele windmolenparken in visrijke zeegebieden."

Handel, IT-regels of migratiestromen: voor zulke zaken is Europese samenwerking nuttig. Maar Brussel moet EU-landen niet dicteren op gebieden zoals onderwijs, sociale regeringen, zorg of cultuur.

Financieel gaat Europa steeds meer haar boekje te buiten. Ruissen fel: "De SGP was, is en blijft tegen plannen voor een EU-belasting, EU-digitale identiteit en een digitale euro. De EU-begroting moet omlaag naar maximaal 1% van het bnp. En geen nieuwe schulden meer!"

"Kortom: meer christelijke waarden en minder EU", besluit Ruissen. "Dat is waar de SGP voor staat en gaat. Laat de EU de zegenrijke waarden van het christendom koesteren en zich niet bemoeien met zaken die de landen zelf ook aankunnen."

de kalenderlandbouw. Ik ben blij dat de Europese Commissie dat nu ook begint in te zien en eerste stappen zet. Anders komt onze voedsellevering in het gedrang."

Wolven

Ruissen kreeg veel aandacht met zijn acties tegen de strikte bescherming van wolven. Roedels van deze roofdieren rukken op. Ze verscheuren honderden schapen per jaar in ons land. De Utrechtse Heuvelrug is zelfs officieel aangewezen als territorium van de wolf.

"Wolven zijn geen bedreigde diersoort meer, dus Europese bescherming mag minder strikt. Probleemwolven moeten beheerd worden. Mede op aandringen van SGP riep het Europees Parlement op de beschermde status te verlagen. Het is nu aan een meerderheid van EU-landen om te beslissen."

Paling

Ruissen heeft zich in Brussel ook hard gemaakt voor beter palingbeheer. Paling is een belangrijke vis voor de visverwerking en handel in Bunschoten-Spakenburg. Ruissen: "Ik ben vorig jaar op bezoek geweest in Spakenburg om mijn oor te luisteren te leggen bij de vissers en ondernemers".

Volgens Ruissen moet het palingbeleid over een andere boeg: in plaats van de visserij

verder te verminderen, is het veel beter om iets te doen aan de barrières die de trekvis in rivieren en meren tegenkomt, zoals gemalen en sluizen.

Ruissen kreeg het Europees Parlement achter deze aanbeveling: "Ik ben hoopvol gestemd over het herstel van het palingbestand. We willen natuurlijk allemaal van een heerlijk broodje paling blijven genieten!"

Natuur

Een belangrijk punt hierbij was het voorstel voor de omstreden Natuurherstelwet, ingediend door toenmalig EU-commissaris Frans Timmermans. Die wet zou het Nederlandse platteland vrijwel op slot zetten. Een stikstofcrisis 2.0 noemde Ruissen het. "Dat gaat veel te ver, naast nog andere eisen zoals verplichte vernatting van het veenweidegebied". Mede op zijn aandringen had het Europees Parlement het voorstel al bijna verworpen. Daarna kwam ook de Nederlandse regering tot inkeer, waardoor een meerderheid ontbrak en het voorstel in de ijskast verdween.

Verdere verduurzaming van de bedrijven vindt de SGP zeker ook belangrijk. Dat wil de partij echter niet afdwingen via een stapeling van regels, maar door bedrijven die verduurzamen, daarvoor te belonen. Bijvoorbeeld met subsidieregelingen voor agrarische natuurbeheer.

SGP-lijsttrekker en europarlementariër Bert-Jan Ruissen

De Utrechtse EP kandidaten voor de SGP

Gerben Heldoorn

Plek op de lijst: 9
Leeftijd: 48 jaar
Woonplaats: Woudenberg

Beroep: Directeur bij de christelijke hulporganisatie Kom over en help, fractievoorzitter SGP Woudenberg

Citaat: De SGP steunt de 345 miljoen vervolgd christenen wereldwijd. Daar zet ik mij in Europa met overtuiging voor in!

Jacques Rozendaal

Plek op de lijst: 13
Leeftijd: 40 jaar
Woonplaats: Gouda

Beroep: Wethouder namens CU-SGP in Woerden

Citaat: Voor een barmhartig én rechtvaardig asielbeleid!

Henk van der Wind

Plek op de lijst: 17
Leeftijd: 64 jaar
Woonplaats: Maarn

Beroep: Melkveehouder, fractielid waterschap SGP Vallei en Veluwe

Citaat: Stem SGP, u krijgt geen spijt; spaart niet de wolf, maar wel de geit!

Jan Bert Heinen

Plek op de lijst: 22
Leeftijd: 53 jaar
Woonplaats: Bunschoten-Spakenburg

Beroep: Specialist Risicobeheersing FSE, Officier van Dienst bij de brandweer Gooi en Vechtstreek en raadslid

Citaat: Samen sterk voor christelijke waarden en een bescheiden Europa! Met ruimte voor ondernemerschap en voedselzekerheid!

Henk Massink

Plek op de lijst: 29
Leeftijd: 62 jaar
Woonplaats: Houten

Beroep: Werkzaam op ministerie van LNV, als strateeg op het gebied van de toekomstige voedselproductie in Nederland. Daarnaast lid hoofdbestuur en lid van Raad van Toezicht bij Dorcas

Citaat: Het tegengaan van allerlei wetgeving die de klassiek-christelijke visie op menselijk leven (abortus) en samenleven (huwelijk, gezin) aantasten. Een ander actueel speerpunt is het zoeken naar een versterkte gezamenlijke verdediging van het EU-grondgebied tegen aanvallen van buiten.

Walter Jordaan

Plek op de lijst: 32
Leeftijd: 28 jaar
Woonplaats: Woudenberg

Beroep: Beleidsmedewerker bij de SGP Eurofractie in het Europees Parlement

Citaat: De EU moet terug naar de kerntaken. Als medewerker bij het Europees Parlement zie ik hoe de Brusselse bemoeienis steeds verder uitdijt. Dat moet stoppen! De SGP pleit voor grondige hervorming van de EU en voldoende ruimte voor ondernemers, zoals onze agrariërs. Daar wil ik me voor inzetten!

Kees Vermaat

Plek op de lijst: 34
Leeftijd: 33 jaar
Woonplaats: Leerbroek

Beroep: Wiskundedocent op de Guido de Brès Amersfoort

Citaat: De agrarische sector moet de ruimte krijgen om met liefde te zorgen voor haar dieren, de natuur en ons voedsel!

Roelof Bisschop

Plek op de lijst: 38
Leeftijd: 67 jaar
Woonplaats: Veenendaal

Beroep: Was gemeenteraadslid in Veenendaal, Statenlid in provincie Utrecht en ruim 11 jaar Tweede Kamerlid voor de SGP.

Citaat: Terug naar de kern van de EU. Economische samenwerking prima, maar als politiek orgaan een ramp. Ook in de EU moet bij het landbouwbeleid de boer aan het roer!

Interview met Europees Parlement Kandidaat Kees Vermaat

Kandidaat Kees Vermaat

Wie ben je?

Ik ben Kees Vermaat uit Leerbroek: wiskundedocent, Statenlid, raadslid, boerenzoon en de jongste van negen. Ik woon nog steeds met veel plezier in het buitengebied van Leerbroek. Als organist begeleid ik regelmatig de kerkdiensten van de HHK in Leerbroek en Leerdam. Sinds 2014 ben ik raadslid voor de SGP, waarvan de eerste jaren in Zederik en sinds 1 januari 2019 in Vijfheerenlanden. Binnen onze fractie ben ik woordvoeder op onder andere landbouw, duurzaamheid en ruimtelijke ordening. Op provinciaal niveau mag ik mij sinds juni 2023 bezighouden met onder andere de energietransitie, bereikbaarheid en economie.

Wat is je drijfveer in de politiek?

Het goede zoeken voor alle inwoners op lokaal en provinciaal niveau. Daarbij wil ik mijn politieke handelen

graag laten leiden door wat staat geschreven in 1 Koningen 3:9, waar Salomo vraagt om een verstandig/wijs hart. Het woordje 'verstandig' betekent: luisteren en gehoorzamen. Luisteren naar inwoners, ondernemers of andere experts én gehoorzaam zijn aan Gods Woord en de Tien Gebeden, die goed zijn voor alle mensen. Zo wil ik mij, vanuit een dienstbare houding, inzetten voor de politiek!

Waarom moet de SGP in het Europees Parlement blijven?

Om met de woorden van Bert-Jan Ruissen te zeggen: 'Als SGP staan we eerst en vooral voor politiek met een open Bijbel, ook in Europa, en dat betekent dat we steeds weer teruggaan naar de kernvraag: wat vraagt God van ons in deze tijd?' Dit geluid moet gehoord blijven worden in het Europees Parlement. Daarom is het ook zo mooi dat de slogan begint met 'STEM CHRISTELIJK', dat is de basis! Verder heeft de SGP, bij monde van Bert-Jan, de afgelopen jaren laten zien pal voor onze christelijke waarden én daarmee voor Israël te staan. Dat geluid moet gehoord blijven worden in het Europees Parlement. Ook het opkomen voor onze boeren en vissers gebeurt met veel passie en vastberadenheid. Zij verdienen namelijk onze steun en ruimte om met liefde te zorgen voor de dieren, de natuur én ons voedsel.

Raadslid, Statenlid en nu kandidaat voor Europees Parlement. Wat heeft dat met elkaar te maken?

De kern is de politiek zelf, zoals verwoord bij de vraag wat mijn drijfveer is. Of, zoals ik in mijn maidenspeech gezegd heb, dat we moeten luisteren naar God, naar de samenleving én naar elkaar. Die grondtonen zijn overal van belang: of het nu over plaatselijke, provinciale of Europese politiek gaat. Daarnaast is het eervol om mee te mogen werken en te strijden voor het SGP-geluid in het Europees Parlement, dat verbindt!

Wat je wil je aan de lezers meegeven?

Ga stemmen! Jouw stem is onmisbaar, want iedere stem telt! Zeker nu, want één zetel is haalbaar! Roep je vrienden en familie op om te gaan stemmen én natuurlijk op de SGP. Kom naar de verkiezingsbijeenkomsten en deel dit met zoveel mensen als je kunt. Gelukkig weten we dat we niet in eigen kracht voor die zetel in het Europees Parlement hoeven te strijden, maar met Gods hulp en onder Zijn zegen. Als variatie op 'Bid en werk' roep ik jullie op richting de verkiezingen van D.V. 6 juni: Bid en stem!

Wetten, regels en verplichtingen vanuit de EU

In eerdere artikelen kon u al lezen dat de EU veel invloed heeft op de beleidsterreinen in de provincie Utrecht. Een van de belangrijkste onderwerpen op dit moment is het aanwijzen van nieuwe (habitat) natuurgebieden. In dit artikel nemen we u mee hoe dit de bewegingsruimte van de provincie beperkt en hoe we de regels kunnen aanpassen.

Hanna van Garderen

De basis van het EU-recht

Ongeveer 70% van onze wetgeving komt vanuit de EU. Maar hoe werkt dat doolhof van Europese wet- en regelgeving precies? Allereerst is er het zogenaamde 'primaire Unierecht'. Het **primaire Unierecht** bestaat uit:

- Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU);
- Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU);
- Het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie
- Wijzigings- en toetredingsverdragen.

Dit primaire Unierecht vormt de basis voor de hele Europese Unie en is ook het hoogste

in rang als het gaat om wetgeving. Het VEU legt onder andere het doel en de centrale instellingen van de EU vast. Het VWEU (ook wel: Werkingsverdrag) gaat onder andere over het toepassingsgebied van de EU-beleidsterreinen en organisatorische elementen van de Europese instellingen. Het VWEU ziet dus op de werking van de EU.

Secundaire EU-recht

Naast het **'primaire Unierecht'** is er het **'secundaire Unierecht'**. Dit volgt uit artikel 288 van het Werkingsverdrag van de Europese Unie (VWEU). Hierin staan de verschillende wetgevingsinstrumenten die de Europese Unie heeft. Hieronder vindt u een kort overzicht van deze instrumenten.

Onder het 'secundaire Unierecht' vallen de bindende wetgevingsinstrumenten:

- **Verordening:** Een verordening is bindend en is van toepassing in de hele EU. Een verordening heeft een algemene strekking. Het is bindend in alle onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat. Recent heeft het Europees Parlement bijvoorbeeld de Verordening Kunstmatige Intelligentie aangenomen. In deze verordening staan eisen en kaders voor het gebruik en de ontwikkeling van systemen van kunstmatige intelligentie door zowel overheden als marktpartijen.
- **Richtlijn:** Een richtlijn geeft de verplichting om een bepaald doel te bereiken. Lidstaten mogen zelf wetgeving vaststellen om dat doel te bereiken. Een goed

voorbeeld is de 'Habitatrichtlijn'. Deze richtlijn gaat over het instandhouden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. In de Habitatrichtlijn zijn de Natura 2000-gebieden beschermd. Het doel van de Habitatrichtlijn is om bij te dragen aan het waarborgen van de biologische diversiteit in de lidstaten door bescherming van habitats (leefgebieden) en soorten die van Europees belang zijn. Nederland had dit verwerkt in de Wet natuurbescherming. Sinds 1 januari 2024 is de wet vervangen door de Omgevingswet.

- **Besluit:** Een besluit is bindend voor degenen aan wie het besluit is gericht. Dit kan een EU-land zijn, maar ook een bedrijf. Een voorbeeld is dat de Raad van de Europese Unie op 1 januari 2023 een besluit heeft genomen om Kroatië toe te staan de euro in te voeren. Dit besluit geldt dus enkel voor dat land.

Deze verschillen in wetgeving zijn belangrijk. Voor de provinciale politiek zijn vooral richtlijnen belangrijk, omdat het daar gaat over vraag hoe we de richtlijn willen uitvoeren. Nog één voorbeeld: in de Habitatrichtlijn staat dat er een verbod wordt ingesteld op het opzettelijk vernielen of rapen van eieren in de natuur. Hoe een land dat verbod precies uitwerkt of bestraft, is dus aan de lidstaat zelf. Er is immers sprake van een richtlijn, dus de lidstaat moet het zelf omzetten in nationale wetgeving.

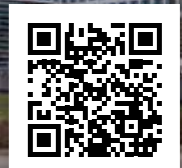

Boeren en andere betrokkenen bij de agrarische sector kunnen deze avond de Provinciale Staten toespreken over het beleid van provincie Utrecht op gebied van stikstof, water, natuur en klimaat doelen

Overzicht komende Staten- en commissievergaderingen

Datum	Commissie	Tijd	Plaats
28 mei	Inspraakavond UPLG	19:00	Statenzaal
29 mei	Financiële Audit Commissie	09:00	Commissiekamer
29 mei	Milieu & Mobiliteit	13:00	Statenzaal
29 mei	Omgevingsvisie	19:30	Commissiekamer
5 juni	Ruimte, Groen, Water en Wonen	09:00	Statenzaal
5 juni	Bestuur, Economie en Middelen	15:30	Commissiekamer
12 juni	Ruimte, Groen, Water en Wonen	09:00	Statenzaal
12 juni	Milieu & Mobiliteit	13:00	Statenzaal
19 juni	Provinciale Staten	09:30	Statenzaal
26 juni	Provinciale Staten (eventuele uitloop)	10:30	Statenzaal

Kijk voor inhoudelijke informatie over de vergaderingen op: www.provincialestatenutrecht.nl

Campagneactiviteiten in de provincie

Slotconcert | de Domkerk

31 mei 2024
19.30 uur
Achter de Dom 1,
3512 JN Utrecht

Aanmelden kan via de QR-code.

Familiedag | GeoFort

1 juni 2024
09.30-17.00 uur
Nieuwesteeg 74,
4171 KG Herwijnen

Aanmelden kan via de QR-code.

Bidstond

dinsdag 4 juni
19.30 uur
Grote of Sint Janskerk,
Lange Kerkstraat 1, Montfoort
ds. A. van Duijn (HHK Wijk) en
ds. J.C. Pronk (CGK Ameide)

Actuele informatie campagneactiviteiten

Interview met... **Meike Kievits**

In de wandelgangen van het provinciehuis van Utrecht lopen veel verschillende mensen rond: allerlei ambtenaren, de Statengriffie en de Statenleden. In deze rubriek spreken we steeds met iemand die hier in de provincie of op het provinciehuis rondloopt. Deze keer: commissiesecretaris Meike Kievits.

Hanna van Garderen

Wie ben je?

Ik ben Meike Kievits. Ik ben geboren en getogen op Terschelling en ik ben in Maastricht gaan studeren. Toen heb ik een bachelor University College gedaan. Dan wordt je interdisciplinair opgeleid. Ik heb me gericht op politiek en beleid, ook internationaal gericht. Na mijn bachelor heb ik als tussenjaar een bestuursjaar gedaan bij een vereniging. Daarna ben ik mijn master gaan doen, namelijk European studies. Dat ging over Europese politiek en internationale relaties en ook een stukje over Europese geschiedenis. Toen was ik afgelopen zomer klaar. Ik wist goed wat ik wilde doen, namelijk werken in de publieke sector. Het liefst aan de bestuurlijk-politieke kant.

Wat houdt je werk in?

Ik ben sinds begin maart hier bij de griffie begonnen als commissiesecretaris. Dat betekent dat ik de rechterhand ben van de commissiegriffier (inmiddels statenadviseur) voor bepaalde commissies. Mijn commissies zijn Milieu & Mobiliteit (M&M) en Omgevingsvisie. Ik zorg dat het vergaderproces en de vergadercyclus goed verlopen, bijvoorbeeld dat de stukken op juiste plek zijn bij de juiste mensen. Ook ben ik bezig met werkbezoeken, insprekers, enzovoort. We zijn als griffie ook bezig om meer strategisch te worden en wat meer inhoudelijk mee te kunnen denken met de fracties. Mijn werk komt er vooral op neer dat ik veel vergaderingen en sessies bijwoon. Ook heb ik veel mailcontact met mensen.

Wat vind je het leukste aan je werk?

Ik vind het heel leuk om een beetje een spin in het web te zijn. Veel overzicht houden van wat er gebeurt en die zaken met elkaar te linken binnen de provincie Utrecht.

Met wie heb je het meest contact?

Veel met de andere commissiesecretarissen en Statensecretarissen. En met de Statenadviseurs met wie ik samenwerk en met bijvoorbeeld bestuursadviseurs van M&M en de commissie Omgevingsvisie. Verder loopt het heel erg uiteen, zoals ambtenaren en mensen buiten de organisatie. Op woensdag hebben we veel contact met de Statenleden.

Maastricht of Terschelling?

Uiteindelijk ben ik Utrecht gaan wonen. Een beetje 'in the middle'. Ik weet wel dat ik toch wel meer van de wat kleinere gemeenschappen ben. Voor mij is Maastricht al een hele grote stad. Maar ik hou er wel van dat beide plaatsen karakter hebben. Utrecht vind ik wat dat betreft wel wat algemener. Utrecht vind ik qua lijn wel liggen in Maastricht en Den Bosch, maar dat iets minder Bourgondisch.

De griffie zit natuurlijk op de 17e verdieping met mooi uitzicht naar 2 kanten. Landelijk uitzicht met de Utrechtse Heuvelrug in de verte en aan de andere kant de stad Utrecht. Wat vind jij het leukst?

Ik zit aan de landelijke kant en dat vind ik heel leuk, want ik houd heel erg van uitzichten. Hier heb ik meer het idee dat ik over de hele provincie kijk. Zolang de Dom nog in de steigers staat, denk ik niet dat ik daar heel veel aan mis. Ik vind het wel een leuke werkplek.

Wat vind je mooi in onze provincie? Heb je favoriete plekje?

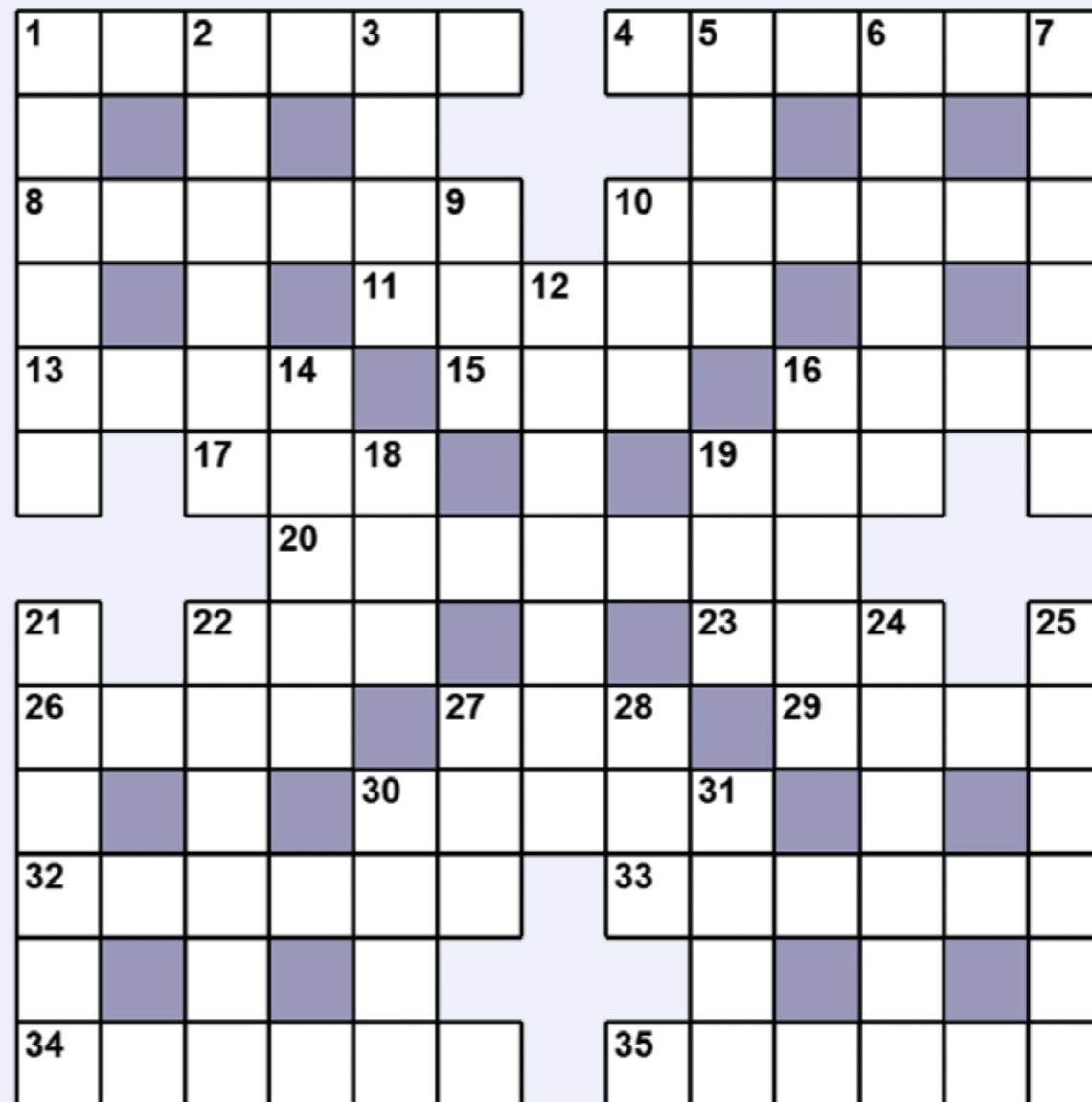
Ik houd heel erg van uitzichten, bijvoorbeeld als je op de Dom staat of bij het Nationaal Militair Museum bij de uitkijktoren. Maar ik heb nog niet heel veel kunnen verkennen binnen provincie Utrecht.

Is er iets wat je tegen onze lezers zou willen zeggen?

Het is toch goed om je te verdiepen in wat de provincie allemaal doet en daarvan op de hoogte te blijven. Er speelt meer dan je allemaal denkt. Het raakt jouw dagelijkse gang van zaken. Voor veel mensen blijft wat wij doen een black box. Je kunt tijdens Statenvergaderingen langskomen. Spreek vooral ook je vertegenwoordigers aan op het moment dat je ergens mee zit.

Op D.V. 6 juni vinden de Europese Verkiezingen plaats. Vandaar dat we van je vragen om, na invulling van het raadsel, te tellen hoe vaak de letter E is ingevuld. Dat aantal is de oplossing van de puzzel.

Horizontaal

- 1. tekening; 4. herrie; 8. mededinger; 10. vader van Samuël; 11. EU-land; 13. vaartuig; 15. vrucht; 16. baken in zee; 17. lichaamsdeel; 19. telwoord; 20. EU-land; 22. bodemplantje; 23. korte tijd; 26. illusie; 27. plaats in Overijssel; 29. muziekinstrument; 30. communicatiemiddel; 32. klein onderdeel; 33. EU-land; 34. medemens; 35. onbeschreven.

Verticaal

- 1. nauwgezet; 2. stad op Cuba; 3. sportploeg; 5. gehoorzaal; 6. begraafplaats van de richter Elon; 7. EU-land; 9. werkplaats (afk.); 10. kunstwerk; 12. EU-land; 14. sterrenbeeld; 16. klein hangertje; 18. werktuig; 19. stek; 21. EU-land; 22. Bijbelse vrouw (N.T.); 24. soort textiel; 25. plaats in Gelderland; 27. vis; 28. voorwaarde; 30. oevergewas; 31. automerk.

D.V. VRIJDAG 31 MEI | 20.00 UUR

DOMKERK | ACHTER DE DOM 1 | UTRECHT

SLOTCONCERT

Marco den Toom

Simon Visser

Kijk via de livestream
mee of reserveer hier
uw gratis kaarten.

Christelijk Genemuiders Mannenkoor 'Stereo'
en Urker Gemengd Koor 'Immanuël' |

o.l.v. Harm Hoeve

Marco den Toom | orgel

André van Vliet | piano

Arjan & Edith Post | trompet

Noortje van Middelkoop | panfluit

En diverse sprekers

[SGP.nl/agenda](https://sgp.nl/agenda)

SGP

D.V. ZATERDAG 1 JUNI | 09.30 - 17.00 UUR

NIEUWESTEEG 74 | 4171 KG HERWIJNEN

FAMILIEDAG GEOFORT

Roofvogelshow

Saluutbatterij

Meld je hier gratis aan!*

[SGP.nl/GeoFort](https://sgp.nl/GeoFort)

*Toegang is gratis, consumptie is voor eigen rekening

SGP